
Ylipainehappihoito (HBO) - sukeltajantauti

Sukeltajantauti voi tulla myös täysin hallitun ja asianmukaisilla dekompressioetapeilla tehdyn laitesukelluksen jälkeen

Sukeltajantaudille voi altistaa:

- lyhyin intervallein tapahtuneet sukellukset
 - useat perättäiset sukelluspäivät
 - lyhyt pinnalla oloaika sukellusten välillä
 - toistuvat ylös - alas sukellukset / "jojotus"
- fyysinen rasitus (sukelluksen aikana ja sukelluksen jälkeen)
 - kuivuma
 - oksennus-ripulitauti
 - runsas hikoilu
 - puutteellinen nesteensaanti
- väärä nousunopeus vahingossa tai tahattomasti ilman loppumisen tai muun teknisen ongelman takia
- lentomatka tai paluumatka maanteitse vuoriston yli (matalapaineiset olosuhteet)
- paasto
- huomattava ylipaino (BMI > 30)

Sukeltajantautia on epäiltävä, jos muuten selittämättömiä oireita on tullut yli 10 metrin syvyyteen tapahtuneen sukelluksen jälkeen.

Tavallisia sukeltajantaudin oireita ovat:

- ihon pistely, tunnottomuus ja kutina
- nivelkipu
- poikkeuksellinen väsymys
- pahoinvointi
- huimaus ja outo, "höntti" olo

Lieväoireinenkin sukeltajantauti kannattaa hoitaa ylipainehappihoidolla jälkikomplikaatioiden välttämiseksi. Paineistus on tehokkainta mahdollisimman varhain oireiden ilmaantumisen jälkeen toteutettuna, mutta jopa usean viikon viiveellä annettu HBO-hoito saattaa poistaa pitkään jatkuneet sukeltajantaudin oireet.

Sukelluksen jälkeisissä hätätilanteissa soita numeroon 112. Vakavassa sukeltajantaudissa on mm. eneneviä hengitysvaikeuksia, tajunnanhäiriöitä ja vaikea huimaus. Aloita ensiapuna 100 % happihengitys (varaajapussi) välittömästi.

Jos epäilet lievää sukeltajantautia, soita Turun yliopistolliseen keskussairaalaan (Tyks) puhelin 02 313 1950. Puhelu ohjataan teho-osaston päivystäjälle vuorokauden ympäri.

Tarvittavia esitietoja:

- Nimi ja hetu
- Perussairaudet ja lääkitys
- Tupakka ja nikotiinivalmisteiden käyttö
- Aikaisemmat sukeltajantaudit ja niiden hoito
- Sukelluskoulutus ja –kokemus
- Sukellusuran maksimisyvyys
- Edeltävien päivien sukellukset (7 vuorokaudelta)
- Sukelluspaikka ja aika (päivämäärä ja kellonaika)
- Sukellusaika ja pintautumisaika
- Maksimi syvyys, käytetty laite ja kaasu
- Paineentasaukset
- Oliko tietokone käytössä ja hälyttikö?
- Onko altistavia tekijöitä/syytä tautiin?
- Oireet: iho-oireet, niveloireet, hengitysvaikeus, muut oireet
- Milloin oireet ilmaantuivat?
- Hoitoon hakeutumisen viive
- Millä hoitoon?
- Ensiapu 100 % hapen käyttö

Sukeltajantauti hoidetaan Tyksin HBO-keskuksen isossa, monipaikkaisessa ylipainehappikammiossa sukeltajantautihoitokaavion USN 6 (kesto 4 tuntia 50 minuuttia) tai USN 5 (2 tuntia 20 minuuttia) mukaisesti, jossa kammio paineistetaan 18 msw:n vastaavaan paineeseen.

Huonokuntoisten potilaiden paineistukseen tulee tarvittaessa kammioon mukaan tehosairaanhoitaja.

